

ຄຳຜາຣົບ

ສັງຄົມລາວເປັນສັງຄົມ ທີ່ມີປະເທດເປັນຂອງຕົນເອງ ຊຶ່ງເຄີຍເປັນປະເທດມະຫາອຳນາດ **ດົນນານ** **ພໍສົມຄວນ** ໃນຂົງເຂດສູງກວ່າບາງປະເທດ ແລະ ຈະແຕກຕ່າງກັບສັງຄົມ ຂອງຊົນຊາດທີ່ບໍ່ມີປະເທດເປັນຂອງຕົນເອງແລະປະເທດທີ່ຕັ້ງຂຶ້ນໃໝ່ອີກດ້ວຍ ຫມາຍຄວາມວ່າ ເປັນສັງຄົມ ທີ່ມີຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທັມອັນເກົ່າແກ່ພ້ອມທັງມີການຈັດຕັ້ງ ຂັ້ນບ້ານ ຂັ້ນຕາແສງ ຂັ້ນເມືອງ ຂັ້ນແຂວງແລະອື່ນໆອີກພາຍໃຕ້ກົດຫມາຍຕລອດນາ ພ້ອມດ້ວຍ**ມາຣະບາດໃນສັງຄົມ** ເຊັ່ນ ການເວົ້າຈາກັບຜູ້ຫລັກເຈົ້າຈອນ ນຳຜູ້ເຖົ້າຜູ້ແກ່ ນຳແມ່ຍ່າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກເລັກເດັກນ້ອຍ ເປັນຕົ້ນ ອັນເປັນການໃຫ້ກຽດຊຶ່ງກັນແລະກັນ ບໍ່ແມ່ນວ່າຢາກໃຊ້ຄຳໃດກໍໃຊ້ໄປຕາມລຳພາງ ເຫມືອນດັ່ງຄົນປາກົນດີ

ຄຳອະທິບາຍ

ການຂຶ້ນປໂຍກາໃບພາສາລາວມີກໍຣະນີສຳຄັນຢູ່ດ້ວຍກັນຫລາຍຢ່າງ ຄື

- 1- ດ້ວຍນາມ ຫລືດ້ວຍ ຄຳນາມ (ຄຳນາມ ແມ່ນຄຳທີ່ເປັນນາມ) / ຄວາຍເຖົ້າກົນຫຍ້າອ່ອນ
- 2- ດ້ວຍສັພນາມ (ແມ່ນຄຳທີ່ໃຊ້ແທນນາມ) / ມັນກົນຫຍ້າແລ້ວບໍ່ ?
- 3- ດ້ວຍກິຣິຍາ / ຮູ້ແລ້ວເຖົ້າ ເຂົ້າໃຈແລ້ວຕາຍ / ໄປກ່ອນສາ
- 4- ດ້ວຍຄຳອື່ນໆ ແລະ ຂພຈ ຈະບໍ່ກ່າວເຖິງ / ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວ

ຄວາມສັບສົນໃນການໃຊ້ຄຳລາວຈະຕົກຢູ່ກໍຣະນີທີ່ຄຳດັ່ງກ່າວນັ້ນເປັນສັພນາມນຶ່ງ ແລະ ເປັນຄຳທີ່ໃຊ້ຢູ່ຫນ້າຄຳສັພນາມນັ້ນນຶ່ງ

ຄຳທີ່ເປັນສັພນາມມີຄື ກູ ມິງ ມັນ ຕູ ສູ ສອ ເຂົາ ຂ້ອຍ ຂາ ຂາເຈົ້າ ເຂົອ ເຂົອເຈົ້າ ຂ້າ ຜູ້ຂ້າ ຂ້າບ້ອຍ ຂ້າບາດ ຂ້າພະບາດ ຂ້າພະເຈົ້າ ເຮົາ ຮຽນ ເຜືອ ເຜືອຂ້າ ຕູຂ້າ ເຈົ້າ ທ່ານ ພຣະອົງ ລາວ ເພິ່ນ ໂຕ ເຮີຍ ທຸລຸ ແລະຄຳທີ່ຄົນເຮົາບໍ່ເຄີຍນຳມາສຶກສາເທື່ອກໍຍັງມີຫລາຍຫລາຍ ເຊັ່ນ ອື່ນໆ ບັກກິ ບັກທຳ ອີ່ພໍ່ ອີ່ລູງ ອີ່ປ້າ ນ້າ ຂ້າແຕ່ ແລະອື່ນໆອີກ ຊຶ່ງຄຳເຫລົ່ານີ້ພວກເຮົາຄົງເຂົ້າໃຈໄດ້ ແຕ່ບາງຄັ້ງອາດຈະບໍ່ຮູ້ວິທີໃຊ້

ນອກຈາກນີ້ ກໍຍັງມີຄຳທີ່ເພິ່ນໃຊ້ເປັນນາມຍົດ ເຊັ່ນ ນາງ ທ້າວ ແພັງ ຫມິ່ນ ແສນ ພຍາ ຊຸນ ພ້ອມທັງຄຳທີ່ໃຊ້ໃນການປົກຄອງແລະໃນສັງຄົມ ດັ່ງ ທ່ານ ທ້າວ ນາງ ຍາ ຍານາງ ທ່ານຍິງ ທ່ານຊາຍ (ແຕ່ບໍ່ເວົ້າຈັກເທື່ອວ່າ **ທ່ານນາງ** **ທ່ານທ້າວ** **ທ່ານພໍ່** **ທ່ານແມ່** **ທ່ານປູ່** **ທ່ານຍ່າ** ຊຶ່ງຄົນລາວ ຈະເວົ້າວ່າ ຂ້າເວົ້າລາວ ຫລື ແກວເວົ້າລາວ) ອັນຍາ ອາດຍາ ຍາພໍ່ ຍາແມ່ ຫມ່ອນ ເຈົ້າ ພະທ່ານ ສົມເດັດ ເຈົ້າຟ້າ ແລະ ຖ້າເວົ້ານຳກະສັດ ນຳພຣະສົງອົງຄະເຈົ້າ ເພິ່ນກໍມີຄຳຕ່າງຫາກອີກ (ຜູ້ນາງ ຜູ້ທ້າວ ກໍບໍ່ຖືກແລ)

ບັນຫາ

ຄົນລາວທີ່ຢູ່ເມືອງນອກກໍບໍ່ສູ້ເວົ້າຄວາມລາວເລື້ອຍ ແລະ ຄົນລາວໃນປະເທດກໍບໍ່ສົນໃຈໃນພາສາຊາດຂອງຕົນພໍປານໃດ ຈຶ່ງພາໃຫ້ການປາກເວົ້າພາສາລາວຈືດຈາງລົງນັບມື້ ຍ້ອນພາກັນຂຽນແລະເວົ້າປັດສາດການສຶກສາກົດເກນຂອງ ຄວາມລາວ ທີ່ມີນາແຕ່ດັ່ງເດີມນັ້ນເອງ ປ່ອຍປະລະໄລໄປນຳທຸກມື້

ປະອົກການນຶ່ງ ໃນເມື່ອຂາດການສຶກສາພາສາຊາດຂອງຕົນຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະ ຕົນເອງກໍໄດ້ຮຽນພາສາຊາວຕາວັນຕົກ ການປາກເວົ້າພາສາລາວໃນປັດຈຸບັນກໍເປັນພຽງແຕ່ ການແປ ມາຈາກພາສາອື່ນ ຫລາຍກວ່າ ການປາກເວົ້າພາສາລາວອັນແທ້ຈິງ ເຊັ່ນວ່າ

- **ຫລາຍໆທ່ານ ກໍເຄີຍໄດ້ເວົ້າມາແລ້ວ** ຊຶ່ງເປັນການປາກເວົ້າທີ່ບໍ່ເຂົ້າກັບພາສາລາວ ບໍ່ເຂົ້າກັບ La logique de la langue lao ຍ້ອນເພິ່ນບໍ່ຂຶ້ນປໂຍກດ້ວຍຄຳວິເສດຈັກເທື່ອ « ຫລາຍ » ແລະ ປໂຍກທີ່ຄວນເວົ້າຄວນຂຽນນັ້ນ ຄື « ທ່ານທັງຫລາຍກໍເຄີຍ... /ທ່ານບາງຄົນ.../ບາງຄົນ...» ໂດຍໃຊ້ຄຳສັພນາມ « ທ່ານ » ຂຶ້ນຫນ້າປໂຍກ (**ຫລາຍໆທ່ານ.../ຕຸ້ຍໆນາງ** ກໍເຄີຍໄດ້ຂຶ້ນມາເວົ້າແລ້ວ)

ຄຳວິເສດມີຄື ຫລາຍ ຫນ້ອຍ ຄ່ອຍ ຈ່ອຍ ພິ ດີ ຕຸ້ຍ ຫມຸ່ຍ ຫມົ່ນ ມົນ ມັນ ມິນ ຈິດ ຈາງ ສົ້ນ ເຄັມ ຫິນ ຂຶ້ນ ຂົມ ສະອາດ ຮົກ ກວ້າງ ໃຫຍ່ ນ້ອຍ ງາມ ເສົາ ເຢັນ ໂງ່ ສລາດ ໄວ ແລະອື່ນໆອີກ

- **ທີ່ນາ ທີ່ໄປ ທີ່ຢູ່ ທີ່ນອນ** ເປັນຄຳວະລີທີ່ຄົນລາວມີຍົມໃຊ້ກັບຫລາຍທີ່ສຸດໃນປັດຈຸບັນນີ້ ແລະ ຄຳທີ່ເຮົາຄວນເຂົ້າໃຈກໍຄືຄຳ « ທີ່ » ຊຶ່ງເປັນຄຳບຸພບົດ ທີ່ເພິ່ນໃຊ້ຢູ່ຫນ້າ ຄຳນາມນຶ່ງ ຄຳສັພນາມນຶ່ງ ແລະຄຳກິຣິຍານຶ່ງ ອີກປະການນຶ່ງ ເຮົາບໍ່ສາມາດຈະໃຊ້ຄຳເຫລົ່ານີ້ຕາງຄຳນາມທີ່ບອກສະຖານທີ່ ຖ້າເຮົາຢາກໃຊ້ເປັນວະລີ ທີ່ເຂົ້າເນື້ອເຂົ້າຄວາມກັບພາສາລາວ ເຮົາຄວນໃຊ້ « ຄວາມ » ຫລື « ການ » ດັ່ງຄວາມເປັນມາ ການໄປ ການມາ ບ່ອນຢູ່ ບ່ອນນອນ ຊຶ່ງຄຳ « ຄວາມ » ຈະບອກສະພາບ ຫລື ອາການ ແລະ ຄຳ « ການ » ຈະຫມາຍເຖິງສິ່ງທີ່ເຮົາເຮັດແລະປະຕິບັດ (ວະລີ=ຈຳພວກຄຳເວົ້າ)

ຄຳຄິດ

ສິ່ງສຳຄັນທີ່ພວກເຮົາຄວນຄິດນັ້ນກໍຄື ກ່ອນຈະເວົ້າຈະຂຽນຫຍັງລົງໄປ ພວກທີ່ມີຜົນສີຂາວຄວນຄິດໃຫ້ຖີ່ຖ້ວນ ເພາະພວກລຸ້ນນ້ອຍຈະຄອຍຕາມຮອຍເຮົາໄປ ແລະ ຈຸດສຳຄັນຈະເນັ້ນຫນ້າໃສ່ພວກທີ່ເວົ້າທີ່ຂຽນຂ່າວເປັນພາສາລາວ

ຕາມປົກຕິ ເພິ່ນຈະໃຊ້ຄຳ **ນາມ ສັພນາມ ກິຣິຍາ** ຂຶ້ນຫນ້າປໂຍກໃນການປາກເວົ້າພາສາລາວ ແລະການໃຊ້ **ຄຳບຸພບົດ** ແລະ **ຄຳວິເສດ** ຂຶ້ນຫນ້າປໂຍດນັ້ນ ຈະເປັນກໍຣະນີພິເສດທີ່ສຸດຈຶ່ງຈະເຮັດໄດ້

1. ສະບາຍດີ ທ່ານທີ່ຮັກແພງແລະນັບຖືທັງຫລາຍ / ສະບາຍດີ ທ່ານນັ້ນທ່ານນີ້ / ຮຽນທ່ານກໍຂໍ ແລະ ເພິ່ນຈະບໍ່ກ່າວວ່າ « ຮຽນທຸກໆທ່ານ » (ຢ່າງໄຮ້ຄວາມນັບຖື ຫລື ໄຮ້ການໃຫ້ກຽດ)
 - ສະບາຍດີໃດ ? ທ່ານທີ່ຮັກແພງ ແລະ ທ່ານທີ່ນັບຖື / ສະບາຍດີ ຍາລູງ
 - ຈັກຄົນ ? ທ່ານເຫລົ່ານັ້ນນີ້(ຢູ່ດ້ວຍກັນ)ຫລາຍຄົນ / ພາສາລາວຈະໃຊ້ຄຳ « ທັງຫລາຍ » ດັ່ງທັງຫມົດທັງປວງ ທັງແປດ ທ່ານທັງສອງ ແທນຈຳນວນຫລາຍ ແລະ ແທນຫມົດທຸກຄົນ
2. ສະບາຍດີ ທຸກໆທ່ານ
 - ຄຳຖາມຈະປີ້ນໄປເປັນ « ຖາມສະບາຍດີຈັກຄົນ ແລະ ຖາມສະບາຍດີໃດແນ່? » ຕາມປົກຕິ ຄຳຖາມທີ່ຖືກຕ້ອງແທ້ນັ້ນຈະຕັ້ງຕົ້ນດ້ວຍ « ລູກຖາມສະບາຍດີໃດແນ່ » ຯລຯ

ຂໍ້ສອງຈະມີຂໍ້ຍົກເວັ້ນ ໃນເມື່ອເຮົາຮູ້ວ່າເຮົາກ່າວເຖິງເຮືອງຫຍັງກັນແທ້ (Sous entendu) ໃນຕອນນັ້ນເຮົາສາມາດກ່າວລັດໄປໂລດ ໂດຍບໍ່ກ່າວເຖິງ « ນາມ » ທີ່ເປັນ « ກັນ / Complément »

ຄຳສລຸບ

ຖ້າເຮົາເວົ້າພາສາລາວຖືກ ຫລື ເວົ້າບໍ່ຜິດຫລາຍພໍປານໃດ ມັນກໍເປັນຕາຟັງ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ມັນຈະມີແນວໃດແນວນຶ່ງຂັດຫຼື ແລະ ໃນເມື່ອປະໂຫຍກໃດຂັດຫຼື ກໍຫມາຍຄວາມວ່າປະໂຫຍກນັ້ນ ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບການປາກເວົ້າໃນພາສາລາວ

ດັ່ງນັ້ນ ການສຶກສາໄວຍາກອນ ຈະເປັນຂໍ້ເປັນຫລັກຄຳປະກັນຄວາມແທນ້ນຫນ້າ ແລະ ຄວາມຫນັ້ນຄົງຂອງພາສາລາວ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຫລັກດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະບໍ່ໃຫ້ຄວາມພໍໃຈແກ່ພວກເຮົາກໍຈິງ ແຕ່ເຮົາຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີ ແລະໃນເມື່ອເຮົາມີນັ້ນແລ້ວ ເຮົາຈຶ່ງສາມາດປັບປຸງໃຫ້ມັນດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ ເຫມືອນດັ່ງພາສາຂອງປະເທດທີ່ຈະເຮັດ ທຸກໆປະເທດ ນັ້ນເອງ

ຂໍອຸທິດຄວາມຄິດອັນນ້ອຍໆອັນນີ້ ແດ່ພຣະເຊຣະນຸເຊຣະ ພ້ອມດ້ວຍຄົນລາວທຸກຖ້ວນຫນ້າ

ເມື່ອວັນທີ 04/10/2010 ເດືອນ ກັນຍາ ພສ. 2553 ແຫ່ງເມືອງ ປາຣີສ ທີ່ປະເທດ ຝຣັ່ງ

ຄຳແພວ ພູເພັດຊຣລິນທອງ
<http://laocom.free.fr>